

VEDENJE IN RAZREDNA PRAVILA (postopki, poučevanje in podpora pozitivnemu vedenju)

Avtorica besedila: dr. Branka D. Jurišić
Recenzirala: mag. Nina Mesner
Založnik: Izobraževalni center Pika,
Center Janeza Levca Ljubljana

Datum izida: oktober 2018
Format: A4
Obseg: 104 strani

O AVTORICI KNJIGE

Branka D. Jurišić je specialna pedagoginja. Vrsto let se je ukvarjala z otroki z avtizmom, zato je bilo spreminjanje neželenega vedenja s podporo pozitivnemu vedenju v središču njenega zanimanja. Pri oblikovanju programov podpore za učence z izstopajočim vedenjem je njihovo vključevanje v razred velik izziv. Podpora pozitivnemu vedenju za vse učence je najboljše izhodišče, zato se je tej temi posvetila v knjigi *Vedenje in razredna pravila*.

RECENZIJA KNJIGE

V osnovnih šolah se srečujemo s tako rekoč celotno populacijo. Prihajajo otroci in mladostniki iz najrazličnejših mikrosocialnih okolij, iz različnih kultur, z najrazličnejšimi zgodbami, ki jih nosijo s seboj. Poleg tega imamo opravka z živahnimi bitji v polnem razvoju, v obdobju intenzivnega učenja. Pravila in sledenje pravilom so pomembna tema tako za učence kot strokovne delavce in mnogokrat vnašajo v šolski prostor nemalo stresa. Pred nami je priročnik, ki se tega področja loteva temeljito in na praktičnih primerih.

Iz svojih izkušenj kot svetovalna delavka na osnovni šoli vem, da pravila zastavimo in se pogosto ukvarjamo z njihovimi kršitvami. Ta priročnik ponuja jasno in premišljeno, z dokazi podprto strukturo pri zastavljanju pravil – kako jih bomo izbrali, kako jih bomo ubesedili, kje bodo dostopna, kar je neprecenljivo za učitelje začetnike, tistim z izkušnjami pa lahko ponudi še kakšno novo, ustvarjalno idejo. Najpomembnejši pa je poudarek na poučevanju in vadenju pravil. Pogosto ta dva koraka namreč preskočimo ali pa ju opravimo le površno, a kljub temu pričakujemo, da bo pravilo, ki ga izrazimo besedno in na vidnem mestu podkrepimo še z vizualnim sporočilom, upoštevano. Če ali ko to ni dovolj, se pogosto začne odvijati negativna čustvena spirala odnosov med učiteljem in učenci, ki pravila kršijo. Razumevanje potrebe po poučevanju pravil in vadenju njihove uporabe, kar je v priročniku poudarjeno, razbremeni nerealno visokih pričakovanj tako učitelja kot učenca (ni slab učitelj, če otroci takoj ne spoštujejo zastavljenih pravil, in ni slab otrok, če se mu ne uspe zmeraj držati pravil). Pri tem je lahko učiteljem v dragoceno pomoč množica konkretnih praktičnih primerov, ki jih avtorica vključuje. A da ne bo pomote – sledenje znanstveno podprtim idejam iz tega priročnika pomeni za učitelja najbrž več dela na področju pravil. Vendar pa bo ta dodatni časovni in energijski vložek najverjetneje na koncu precej manjši, kot bi bil v primeru, če bi bilo vzdušje v razredu zaradi nespoštovanja pravil slabo in bi si postali učitelj in učenci nasprotniki.

Priročnik je zelo potrebno in smiselno gradivo za vse, ki poučujejo in delajo z ljudmi. Konkretni primeri so iz osnovnih šol, a jih je mogoče smiselno prilagoditi tudi za uporabo v drugih okoljih.

Mag. Nina Mesner, univ. dipl. psih.

V slovenskih šolah je država predpisala Pravila šolskega reda, Pravilnik o vzgojnih opominih, vzgojni načrt in druge akte po katerih postopamo v primeru vedenjskih izbruhov ali kršitvah šolskega reda. Kljub temu nekateri učitelji in ravnatelji opozarjajo, da je neželeno vedenje pogostejše in da kontinuum pomoči ni dovolj učinkovit. So torej protokoli, skladni s pravilniki, zadovoljivo orodje za preprečevanje neželenega vedenja? Ali vzgojni ukrepi v splošnem pripomorejo k izboljšanju vedenja? Večinoma ne. Vzgoja in vedenje imata malo skupnega s protokoli, ki jih izvajamo po državnih pravilnikih; ti so bolj zaradi tega, da šole zaščitimo sami sebe, neželeno vedenja pa se po izreku ukrepa, pogosto zadrži ali prenese v drugo okolje. Vedenje je vedno naučeno – to je dobro, saj ga je mogoče spreminjati in nadalje: vedenje je sporočanje, je klic k komunikaciji, ki se mu moramo odzvati – seveda ne z vzgojnim ukrepom. Dokazano je, da na splošno vedenjsko sliko v razredu ali celotni šoli delujejo preventivne dejavnosti s katerimi poučujemo in usmerjamo želeno vedenje. Da bi lahko vedenje poučevali, potrebujemo pravila vedenja. Vpeljava razrednih pravil pomeni vsaj, da jih sestavimo v dialogu z učenci, uskladimo s poslanstvom šole in drugimi učitelji ter, kar je najbolj pomembno, da učence o pravilih in postopkih vpeljave poučujemo.

Priročnik Vedenje in razredna pravila avtorice dr. Branke D. Jurišič nam bo tu v veliko oporo. Vodil nas bo pri prehodu od tradicionalne šole kaznovanja do šole, kjer s podporo želenemu vedenju ustvarjamo spoštovanje in sodelovanje.

Dr. Matej Rovšek, ravnatelj Centra Janeza Levca Ljubljana

NAROČILO KNJIGE

Priročnik *Vedenje in razredna pravila (postopki, poučevanje in podpora pozitivnemu vedenju)* je namenjen prvenstveno učiteljem, vzgojiteljem in tudi strokovnim delavcem osnovnih šol. Knjigo lahko naročite pri Sabini Pšeničnik po elektronski pošti pika@centerjanezalevca.si ali na tel št.: 01/4342 360. Cena knjige je **18,90 €**.

Po predhodnem dogovoru lahko knjigo prevzamete osebno v upravi Centra Janeza Levca, **Karlovška 18, Ljubljana**. V primeru pošiljanja je poštnina okoli 4 €.

Obseg knjige je 104 strani, format A4. Knjiga vključuje številne praktične primere poučevanja želenega vedenja na različnih stopnjah osnovne šole in tudi nekaj primerov poučevanja le-tega v vrtcih. Primeri so dokumentirani s slikami in fotografijami pa tudi s preglednicami in grafikoni. Za bralce, ki se z določenimi strategijami in pojmi srečujejo prvič, in za tiste, pri katerih je tema vzbudila posebno zanimanje, so nekateri izrazi oz. ključne besede navedene v angleškem jeziku; to jim bo olajšalo iskanje dodatne strokovne literature.

Pripravila: Marjan Žiberna, urednik knjige in Sabina Pšeničnik, koordinatorica v IC Pika, oktober 2018